

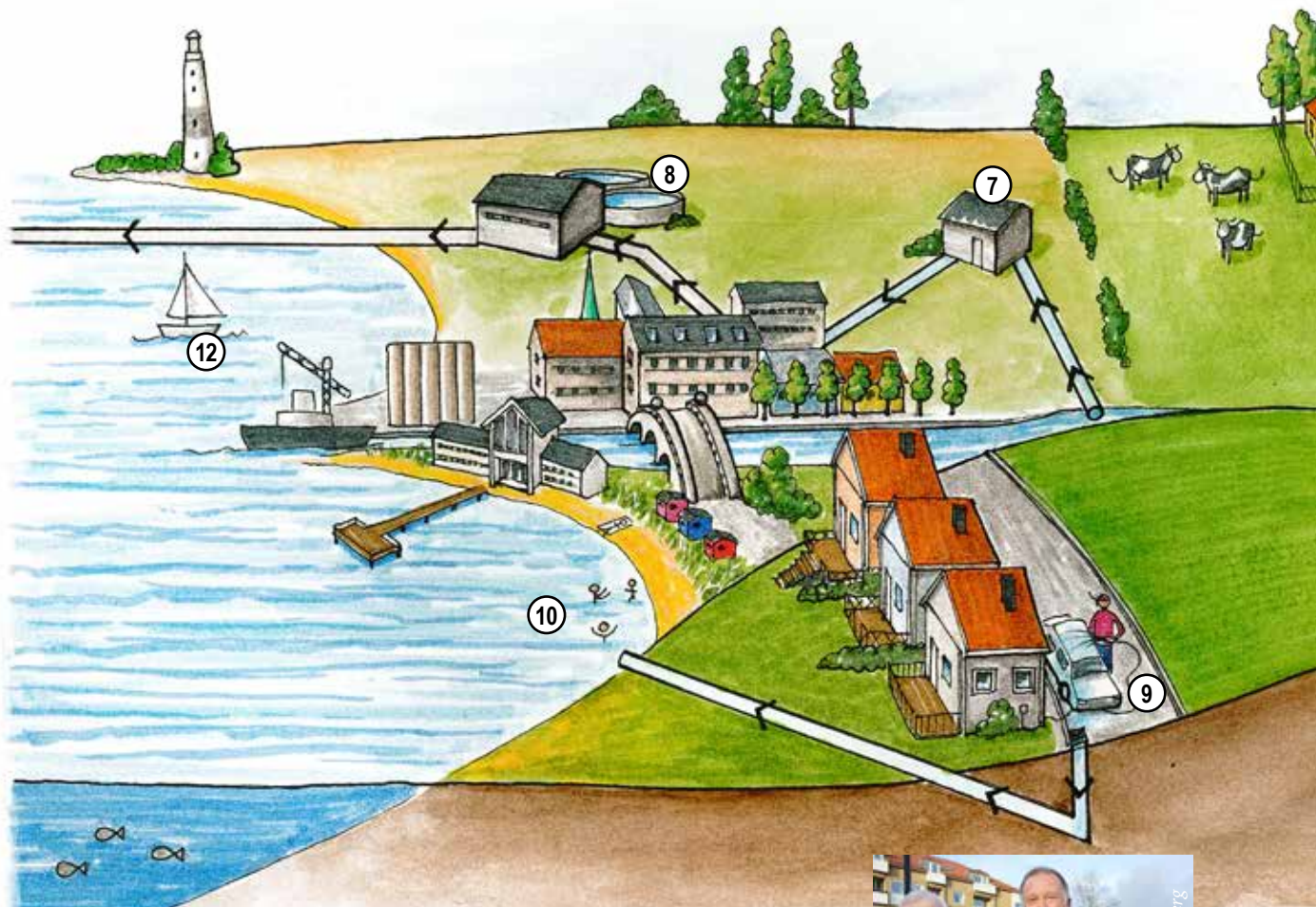
Vatten

FALKENBERG

**RENT VATTEN
SÅ HJÄLPS VI ÅT**

BYTA AVLOPP INGEN SKITSAK

TVÄTTA RÄTT ÄR LÄTT

Du är viktig

Vi riktar oss till dig därför att det du gör med vattnet, vår enskilt viktigaste resurs, spelar stor roll. Vi som arbetar med vatten har ett gemensamt mål: att vi alla ska få ännu bättre vatten i Falkenberg – nu och i framtiden. Bättre dricksvatten, bättre vatten i Åtran, bättre vatten att bada i. Det vi kan göra något åt ska vi göra något åt.

Vi vill hjälpa människor att göra rätt. Vårt arbete ska vara uppskattat av många och respekterat av alla. Det är inte roligt att höra att ens enskilda avlopp behöver göras om. Vi hjälper till så att det ska gå så smidigt som möjligt, oavsett om du bor nära eller långt ifrån ett känsligt vattendrag.

Vi vill att alla tänker på vad som åker med ut i avloppet. Spår av det som spolats ut kan hamna i ett dricksglas lite senare. Tillsammans kan vi som bor här – privatpersoner, kommunen, företag, jordbrukare, fritidsboende – göra vattnet lite bättre.

Nästa gång du håller upp ett glas vatten – njut. Det är ingen självklarhet.

Inge Emanuelsson, Stadsbyggnadskontoret
Anders Ramberg, Miljö- och hälsoskydd
Margareta Björksund, Vivab

Ansvarig utgivare: Rolf Landholm **Redaktion:** Anja Ljungberg, Fredrik Johansson **Omslagsfoto:** Thomas Andersson
Övriga foton: Fotograf anges vid varje foto eller artikel **Layout:** Fredrik Johansson **Tryck:** Litorapid
Vatten Falkenberg ges ut av: Falkenbergs kommun, 311 80 Falkenberg **Kontakt:** Tel 0346-88 60 00 • info@falkenberg.se • www.falkenberg.se

FALKENBERG
Hitta det här

Vårt viktiga vatten

Falkenberg är rikt på vatten – havet, Ätran och många sjöar. Det betyder inte att rent vatten är något självklart. Det du och andra kommuninvånare gör har stor betydelse. Rent vatten är livsviktigt.

Varje dygn förbrukar en person i snitt 160 liter vatten: 10 liter för dryck och mat, 30 liter för WC-spolning, 30 liter för disk, 20 liter för tvätt, 60 liter för personlig hygien och 10 liter för övrig användning. Källa: Svenskt vatten

Rent vatten är en sak för en människa, en annan sak för en lax. Men i grunden är det samma vatten vi dricker, spolar ut i avloppet och badar i på sommaren. Vissa ämnen kan avloppsreningsverket ta hand om – men andra följer med ut i kretsloppet. Och eftersom vi är många människor spelar även små utsläpp stor roll.

Människan består till stor del av vatten. Vatten är ett av våra viktigaste livsmedel. Det är också viktigt vid livsmedelsproduktion. Falkenbergare som har kommunalt vatten, får det från grundvatten. Vid de stora vattenverken förstärks grundvattnet med ytvatten från Ätran och Vinån. I Falkenberg finns elva kommunala

vattenverk. I vår kommun är vattnet mjukt, utom i Fegen och Källsjö där det är medelhårt.

”Eftersom vi är många människor spelar även små utsläpp stor roll”

Mjukt vatten innebär att man ska vara mer sparsam vid dosering av tvättmedel och andra rengöringsmedel.

Den som har enskilt vatten är själv ansvarig för att vid behov rena och

kontrollera kvaliteten på sitt dricksvatten. För barn är det extra viktigt att vattnet är av bra kvalitet. Den som även har enskilt avlopp ska vara medveten om risken för att smittämnen från avloppet kan ta sig till dricksvattnet om inte brunn och avloppsanläggning är gjorda på rätt sätt.

Det fanns en tid när avlopp gick rätt ut, helt orenat, när både det ena och det andra flöt omkring i det förorenade vattnet. Tänk så långt vi kommit sedan dess! Hur bra kan det då inte bli framöver! I den här tidningen får du många tips om vad du kan göra för ditt och vårt gemensamma vatten.

Text: Anja Ljungberg

En tvätt för miljön

Det är ett dovt ljud när vattnet från högtryckstvätten träffar bilen. Skummet rinner längs bilens sidor och ner på marken, ner i en brunn där slam och olja fångas upp. Slammet från bilen innehåller bland annat tungmetaller som måste tas om hand som miljöfarligt avfall. Att tvätta rätt – på en biltvätt – är en av de saker du kan göra för miljön.

Foto: Marie Hidvi, Hidvi Group

Hade Jakob Chomieniec tvättat bilen utanför sin villa i stället, hade vattnet runnit ner i brunnen i gatan och åkt rätt ut i Åtran eller havet. Regnvatten och annat så kallat dagvatten passerar inget reningsverk, men det gör vattnet från biltvätten. En av de största miljöbovarna i sammanhanget är att tvätta bilen på gatan, i stället för i biltvätt.

– Jag är ofta här och tvättar. Dels för miljön, men också för att jag tycker att det är bekvämt och prisvärt. Ibland tar jag med egen svamp, säger han, som den här dagen befriat bilen från stora, leriga fläckar efter en fastkörning vid Lövstaviken.

Mia Abrahamsson tvättar också bilen den här dagen. Ibland, när hon har mindre tid, tar hon den svanen-

märkta automattvätten i stället.

– Vilket som är bra för miljön och praktiskt. Dessutom får jag tvätta i fred utan barn, säger hon.

Andreas Johansson är stationsföreståndare på Shell 7-eleven Arvidstorp. Han uppskattar att det tvättas cirka 20 000 tvättar per år.

– Fina dagar på våren är det kö ända ut till gatan. En del säger till och med att de tycker att det är roligt att tvätta bilen, säger han.

På listan här bredvid ser du vad du själv kan göra för dagvattnet. Du som har egen brunn riskerar dessutom att skada ditt eget dricksvatten när du tvättar bilen hemma.

Text: Anja Ljungberg

BRA FÖR DAGVATTNET

- Tvätta bilen i en automattvätt eller en gör det själv tvätt.
- Kör mjukt för att minska slitage på däck, dubbar, bromsbelägg, vägbeläggning och asfalt. Resterna följer med regnvattnet.
- Gödsla med måtta. Gödsla lagom mycket utefter vad som ska växa.
- Bekämpa ogräs och mossor utan kemikalier. På asfalterade ytor är det extra viktigt! Åttika och gasolbränning fungerar bra, men kräver lite ihärdighet.
- Kasta fimpar och annat skräp i papperskorg.
- Använd gärna regnvatten till bevattning.
- Led gärna regnvatten in till gräsmatta där det kan filtreras genom jorden. Undvik asfalt, stenplattor eller liknande.

Avlopp är allas ansvar

Reningsverk renar – nästan helt utan kemikalier. Och det är vad du och alla andra som vistas i kommunen gör, som avgör hur väl reningsverket fungerar. Snus, strumpbyxor och tops hör förstås inte hemma i avloppet.

I Ullared har det nya reningsverket, som varit igång sedan sommaren 2013, gjort stor skillnad. Från en illaluktande byggnad mitt i orten, finns nu ett modernt reningsverk en bra bit bort som inte luktar. Det har kapacitet att klara kissnödiga shoppare en regnig dag i juli, inte bara antalet invånare i Ullared.

– Titta, här läser vi av ammoniumhalten. Är den hög vet vi att det har varit många besökare på Gekås nyss, säger Lennart Svensson, drifttekniker på Vivab, och visar en mätare på det nya reningsverket.

Det allra värsta fastnar redan i skruvrensen vid det gamla reningsverket i Ullared. Utöver toalettpapper och sådant som lämnar kroppen, är det ingenting som lämpar sig att spola ner.

I vasken ska man vara försiktig med fett och kemikalier. Vid tvätt och städning, använd miljövänliga rengöringsmedel och produkter, rätt doserade.

I avloppsreningsverket sker processen i bästa fall helt biologiskt och mekaniskt. När belastningen är extra hög tillsätts automatiskt en del kemikalier för att reningen ska fungera.

– Det är vårt ansvar tillsammans vad som går in i reningsverket. Här kan vi göra vårt absolut bästa för att det som går ut ska bli bra, men ju mer var och en gör rätt ju lättare blir det för reningsverket och ju renare blir vattnet som går ut i naturen igen, säger Lennart Svensson.

Brukar ni bada i de sista dammarna här på sommaren?

Lennart Svensson, Vivab

– Nej, jag vet inte om det blir riktigt så rent att jag vill bada just här. Och så är det väldigt grunt också, säger Lennart Svensson.

Text: Anja Ljungberg

HÖR HEMMA I AVLOPPET

- Kiss
- Bajs
- Toapapper

HÖR INTE HEMMA I AVLOPPET

- Fett – torka av och sortera som sopor.
- Kemikalier – torka av och sortera som brännbart eller farligt avfall.
- Våtserverter – kasta i soporna.
- Läkemedel – lämna till apotek.
- Tops – och allt annat som inte är med på listan ovan källsorteras.

Enskilt avlopp

Byta avlopp ingen skitsak

Att byta enskilt avlopp kostar – men behöver inte vara krångligt. Det finns gott om hjälp att få. Många system är både enkla och säkra.

– Att byta sitt avlopp är bra både för miljön i stort men framför allt för närmiljön och för att smittor inte ska spridas till dricksvatten, säger Johanna Thomsen, miljö- och hälso-skyddsinspektör.

Det gamla enskilda avloppet hemma hos Katrin Johansson och hennes familj ser prydligt ut där det ligger som en betongring på gräsmattan. Men under ytan är det något annat: en gammal trekammarbrunn.

– Det var lika bra att göra om det med en gång, säger hon. Den nya anläggningen blir en infiltrationsanläggning en bit längre bort. En enkel och förhållandevis billig lösning, för den som har lämplig mark och gott om plats.

Katrin Johansson med döttrarna Sanna och Ronja.

Det går att anpassa lösningar efter nästan vilka förutsättningar som helst. Det gamla avloppet kan ofta användas fram tills det nya är klart. I början kändes tanken på att byta avloppet lite motig.

En infiltrationsbädd måste bytas hos Lars Erik Larsson.

– Men ju mer vi tänker på det, desto bättre känns det. Vi vill att det ska vara bra för naturen. Vi har barn. Djur betar i närheten. Det är klart att det är viktigt att ha ett bra avlopp och ett bra dricksvatten. Vi har fått bra stöd av kommunen under processen, säger Katrin Johansson.

Den som har kommunalt avlopp betalar sin avgift regelbundet, medan den som har enskilt avlopp får en högre kostnad mer sällan. Många avlopp som nu byts ut, grävdes ner på 50-talet. Just nu inventeras avlopp i hela kommunen. Av 4350 fastigheter (som har enskilt eller inget avlopp), har kommunen fram till 2014 kontrollerat 1700 fastigheter. År 2021 beräknas arbetet vara klart.

– Vi tar område för område. Då kan grannar slå sig samman och på så sätt sänka kostnaden, säger Johanna Thomsen.

Områden i närheten av känsliga vattendrag kontrolleras först.

– Vi får många frågor från mäklare kring hur avloppen ser ut på enskilda fastigheter. Så det verkar som om det har betydelse när man ska sälja sitt hus. Sedan förstår vi att det är en tung kostnad för många. Från det att vi ger tillstånd har man oftast två år på sig innan avloppet ska vara färdigt, säger Johanna Thomsen.

En bit från Katrin Johansson och hennes familj bor familjen Larsson. Där är grävaren i full gång.

– Jag är överraskad över att det ändå går så fort. Det är inte många timmar vi är utan fungerande avlopp, säger Lars Erik Larsson.

Läs mer om enskilt avlopp på www.falkenberg.se/vattenavlopp

Text: Anja Ljungberg

”Vatten är ingen vara vilken som helst utan ett arv som måste skyddas, försvaras och behandlas som ett sådant.”

Ur lagstiftningen EU:s ramdirektiv för vatten

Ansvariga i vattenfrågor

Så hjälps vi åt

Du bidrar genom att använda vatten på ett klokt sätt. Tips får du i den här tidningen! Du som har egen brunn och enskilt avlopp, har ett särskilt ansvar.

Miljö- och hälsoskydd i Falkenberg kontrollerar, men hjälper också människor och verksamheter att göra rätt. De stödjer sitt arbete på den svenska lagstiftningen miljöbalken.

Vivab arbetar med vatten och avlopp. De driver renings- och vattenverken på ett miljövänligt och säkert sätt.

Vattendirektivgruppen gör att kommunen arbetar så smart som möjligt med frågor som rör vatten. Här ingår representanter från olika delar av kommunen.

Vattenråden engagerar sig för vattnet lokalt. I kommunen finns tre vattenråd: **Ätrans vattenråd, Suseåns vattenråd och Vattenrådet för Törlan, Uttran och Ramsjö kanal (TUR)**. Bor du i närheten? Engagera dig, du också! Det har

Sven-Olov Johansson gjort. Han är ordförande i Suseåns vattenråd.

– Vi, privatpersoner och olika lokala aktörer, är gräsrotsnivåns kontakt gentemot länsstyrelsen och andra myndigheter. Vi vill inspirera till åtgärder för Suseåns bästa, som översvämningsproblemen i Getinge. Där har det börjat hända saker.

Havs- och vattenmyndigheten, HaV arbetar nationellt. Falkenberg ingår i Vattenmyndigheten Västerhavets vattendistrikt. Vattenmyndigheterna arbetar för en hållbar användning av sjöar, hav och vattendrag.

EU:s ramdirektiv för vatten, alltså lagstiftningen kring vatten i EU, som alla EU-länder har att följa. Den betonar att vatten är gränslöst och att vi måste samarbeta över gränser för att kunna säkra en god vattenkvalitet och tillgång till vatten.

Läs mer om vattenråden på www.falkenberg.se/vattenrad

Text: Anja Ljungberg

FALKENBERG
Hitta det här

www.falkenberg.se kontaktcenter@falkenberg.se 0346-88 60 00

www.vivab.info vivab@vivab.info 0757-27 40 00